

Centralne Biuro Czytelnicze

Edyta Pietrzak

Miejska Biblioteka Publiczna we Włodawie

Nocne działania operacyjne, tajni agenci, weryfikacja dokumentów, współpraca z obcym wywiadem, zadania specjalne i spotkania z tajemniczymi gośćmi - to (i nie tylko to) było udziałem uczestników projektu Centralne Biuro Czytelnicze w Miejskiej Bibliotece Publicznej we Włodawie.

Najważniejszym celem projektu Centralne Biuro Czytelnicze była aktywizacja czytelnicza dzieci i młodzieży powiatu włodawskiego. Uczestnicy zamieniali się w Agentów, którzy mieli trzy główne zadania: weryfikację dokumentów (wypożyczanie i czytanie książek), wykonywanie zadań specjalnych (przygotowanie krótkich form literackich, plastycznych lub multimedialnych związanych z tematyką spotkań w ramach CBC) i werbowanie „Agentów Obcego Wywiadu” (zachęcanie nowych osób do zapisania się do biblioteki).

Celami projektu były: aktywizacja czytelnicza i kulturalna dzieci i młodzieży, propagowanie form spędzania wolnego czasu stanowiących alternatywę dla propozycji oferowanych przez kulturę masową, rozwój kompetencji i potrzeb czytelniczych, zagospodarowanie wolnego czasu, upowszechnienie kontaktu z literaturą oraz dostęp do dzieł piśmiennictwa polskiego i światowego, wzmacnianie pozytywnego obrazu aktywności społecznej wynikającej z zainteresowania słowem pisanym, odpowiedź na potrzeby i oczekiwania grupy odbiorców, do której jest skierowana. Wśród efektów, jakie spodziewaliśmy się uzyskać, były przede wszystkim wzrost kompetencji czytelniczych i rozbudzenie potrzeb literackich, ale także podniesienie świadomości kulturowej, upowszechnienie dostępu do różnorodnych dzieł piśmiennictwa polskiego i światowego. Chcieliśmy, aby przez udział w zadaniu, które łączy w sobie elementy zabawowe i edukacyjno-informacyjne,

młodzi uczestnicy w prostszy sposób przyswajali sobie nawyki czytelnicze, poszerzali horyzonty wyobraźni, rozszerzali bazę posiadanych informacji, nabyli nowe umiejętności i rozbudowali świat wartości.

Centralne Biuro Czytelnicze powstało dziesięć lat temu. Już wtedy okazało się pomysłem z dużym potencjałem. Uczestnicy byli zachwyceni „pracą operacyjną” i możliwością posługiwania się „Legitymacjami Agenta”. Jednakże w związku z niewystarczającym budżetem przeznaczonym na to działanie, realizacja odbyła się w skromniejszym zakresie i po trzeciej edycji konkurs został zawieszony aż do 2018 roku, kiedy projekt złożony do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego uzyskał akceptację.

W edycji 2018/2019 Projekt Centralne Biuro Czytelnicze dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Dotacja istotnie poszerzyła skalę działań – poza konkursem zapewniliśmy naszym czytelnikom spotkania z ciekawymi gośćmi – przedstawicielami świata książki i kultury.

Kompleksowa oprawa projektu wpłynęła na jego atrakcyjność wśród młodzieży. Na potrzeby realizacji projektu zaprojektowano logo, którym opatrzone dokumentację i materiały promocyjne (pieczętka, długopisy, notatniki i kalendarzyki, roll-up) oraz Legitymację Agenta, którą otrzymywał każdy uczestnik konkursu czytelniczego.

Legitymację, sygnowaną pieczęcią z logo projektu, uczestnik kwitował podpisem w „Aktach Centralnego Biura Czytelniczego”, które oprócz rejestru wydanych dokumentów, stanowiły też zapis punktów uzyskiwanych przez poszczególnych „Agentów”. Nowy uczestnik, wraz ze statusem Agenta, otrzymywał wyprawkę: „notes i długopis do sporządzania tajnych notatek” oraz „kalendarzyk do zaznaczania tajnych terminów”.

Materiały promocyjne i informacyjne (plakaty, zaproszenia, podziękowania, zakładki) zaprojektowane zostały w jednej szacie graficznej.

LOGO CBC

Nazewnictwo działań wchodzących w zakres projektu miało mieć odniesienie do środowiska służb specjalnych: Centralne Biuro Czytelnicze (Centralne Biuro Antykorupcyjne, Centralne Biuro Śledcze), czytelnicy nazywani „Agentami”, „weryfikacja dokumentów” jako wypożyczanie i czytanie książek, „werbunek Agentów Obcego Wywiadu” – polecenie zapisania się do biblioteki nowym osobom. Ponadto uczestnicy wykonywali „Zadania Specjalne”, z których każde miało swój numer i kryptonim – a polegało na wykonywaniu prac literackich, plastycznych lub multimedialnych związanych z tematyką spotkań odbywających się w ramach projektu.

Nocleg w bibliotece połączony ze spotkaniem z animatorem kultury, grami i zabawami edukacyjno-informacyjnymi oraz wizytą dzielnicowych z Komendy Powiatowej Policji, w związku ze stuleciem powołania Policji Państwowej, nazwany został „nocnym zadaniem operacyjnym”. Poszczególne

agendy biblioteki zostały „Skrzynkami kontaktowymi”, pracujący w nich bibliotekarze „Szefami skrzynek kontaktowych”. Pomysłodawczyni i koordynatorka zadania funkcjonowała pod nazwą „Szef Sztabu Centralnego Biura Czytelniczego”, a dyrektor biblioteki jako „Dyrektor Generalny Centralnego Biura Czytelniczego”.

Przeprowadzenie projektu wymagało stworzenia odpowiedniej dokumentacji. Poza regulaminem konkursu rodzice/opiekunowie uczestników byli zobowiązani do zapoznania się z klauzulą RODO oraz poświadczenia podpisem deklaracji:

- „Oświadczenie o zgodzie na przetwarzanie i wykorzystywanie danych osobowych”,
- „Oświadczenie o zgodzie na przetwarzanie i wykorzystywanie wizerunku” oraz pisemnego udzielenia bezpłatnej licencji na wykorzystanie dzieł powstałych w ramach realizowania zadań programu Centralne Biuro Czytelnicze w Miejskiej Bibliotece Publicznej we Włodawie.

Goście, z którymi mieli okazję spotkać się uczestnicy, również otrzymywali pamiątkowy zestaw materiałów dotyczących konkretnego wydarzenia: dyplom-podziękowanie, plakat, zaproszenie oraz „zestaw agenta” – notatnik, długopis i kalendarzyk.

Bardzo ważną rolę odegrała współpraca między instytucjami oraz promocja medialna. Materiały informacyjne wysyłane były do lokalnych mediów oraz przekazane do włodawskich szkół podstawowych. Bibliotekarze szkolni informowali uczniów o poszczególnych działaniach oraz – z wybranymi uczniami – brali udział w spotkaniach z zaproszonymi gośćmi. W organizację włączyli się też oczywiście pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie, członkowie włodawskiego Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Informacje o kolejnych etapach realizowania zadania pojawiały się na stronie biblioteki, Gminy Miejskiej Włodawa i lokalnych mediów.

Przebieg projektu

Konkurs czytelniczy został ogłoszony 1 listopada 2018 roku. Młodzi użytkownicy biblioteki zamienili się w Agentów, których zadaniem było przeczytanie jak największej liczby książek oraz udział w realizacji Zadań Specjalnych, polegających na przygotowaniu krótkich form literackich, plastycznych lub multimedialnych. Zabawowa forma promocji i upowszechniania kontaktu z literaturą to odpowiedź na potrzeby grupy społecznej, do której jest kierowana. Działania edukacyjno-informacyjne wraz z elementami zabawy to sposób promocji słowa i czytelnictwa wśród młodzieży. Uczestnicy otrzymali legitymacje Agentów uprawniające do udziału w konkursie. Od chwili rejestracji liczba wypożyczonych książek była rejestrowana

w Aktach Centralnego Biura Czytelniczego (w kat: kl. I – III; kl. IV – VI; kl. VII – VIII szk. podst.).

W ramach realizacji projektu uczestnicy mieli okazję poznać i posłuchać znanych pisarzy. Na przykład spotkanie z Beatą Ostrowicką przebiegło pod hasłem „Od czego zaczyna się pisanie książki?” i było połączone z warsztatami literackimi pod nazwą „Kreacja postaci”. Zaowocowało ogłoszeniem Zadania Specjalnego 2018/2019/1 „Tajemnicza postać”, które polegało na stworzeniu nowej postaci, narysowaniu jej i opisanu charakteru, dziejów, przygód.

Następnie agenci wzięli udział w Nocy z Zagadką (26/27 kwietnia 2019) połączoną z obchodami 100-lecia Policji Państwowej, w związku z czym gośćmi spotkania byli policjanci z włodawskiej komendy. Ponadto uczestnicy poznali pracę animatora, mając przy okazji możliwość praktycznego skorzystania z zajęć animacyjnych – podczas warsztatów „Kreacja miejsca i postaci” z panią Anną Walczuk.

Ogłoszone Zadanie Specjalne 2018/2019/2 „Miejsce okryte tajemnicą” polegało na stworzeniu krótkiego komiksu, którego akcja dzieje się w wymyślonym przez autora miejscu. Zebrane książeczki przedstawiały losy stworzonych przez naszych uczestników postaci.

Kolejnym wydarzeniem w ramach projektu było spotkanie autorskie i warsztaty słowa „Historia pełna tajemnic” z Pawłem Wakułą (29 maja 2019). Zadanie Specjalne 2018/2019/3 – „Historia pełna tajemnic” – polegało na przedstawieniu interesującej postaci lub ciekawego wydarzenia historycznego. Realizacja zaowocowała portretami przodków, którzy – jak się okazało – nierzadko należeli do grona koronowanych głów.

Dzień później, 30 maja 2019 roku, gościem Centralnego Biura Czytelniczego była Joanna Jagiełło. Spotkanie autorskie i warsztaty słowa przebiegały pod hasłem „Agenci czytelniczy na literackim tropie”. Zadanie Specjalne 2018/2019/4 „Literackie tajemnice” miało na celu przedstawienie interesujących i tajemniczych wątków literackich bądź wymyśleniu ciekawych miejsc lub postaci. Uczestnicy utrwalali swoje umiejętności związane z kreacją postaci, miejsc i wydarzeń, w realizacji zadania wykorzystując źródła literackie i plastyczne.

Projekt zdobył popularność również dzięki wspianiałym ludziom, których mogliśmy zaprosić do współpracy. Beata Ostrowicka i Joanna Jagiełło to autorki popularnych powieści dla młodzieży, Paweł Wakuła to pisarz, który w przystępny i zabawny sposób przedstawia wydarzenia historyczne, Bogusław Byrski (Teatr Andersena w Lublinie) i Barbara Szarwiło (Teatr Ziemi Chełmskiej) stanowią duet aktorski porywający młodzież do zabaw edukacyjnych promujących słowo pisane, animatorki Anna Walczuk i Katarzyna Józefczak przez „detektywistyczne” zajęcia z uczestnikami przekazały młodym czytelnikom wartości, jakie stanowi kontakt z literaturą. Funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji we Włodawie – w stulecie powołania tej formacji – przybliżyli nie tylko historię policji,

ale też procedury śledcze. Literackim bohaterem spotkania był detektyw Pozytywka z książek Grzegorza Kasdepkego.

13 czerwca 2019 roku we włodawskiej księżnicy odbył się finał Centralnego Biura Czytelniczego. Wydarzenie zgromadziło tajnych Agentów Czytelniczych, artystów detektywów, członków Dyskusyjnych Klubów Książki oraz dzieci i młodzież ze szkół podstawowych powiatu włodawskiego. Spotkanie rozpoczęło się od występu artystycznego „Detektywi CBC” w wykonaniu Bogusława Byrskiego z Teatru im. Hansa Christiana Andersena w Lublinie oraz Barbary Szarwiło z Teatru Ziemi Chełmskiej. Artystyczny duet zachwycił młodych gości, którzy z dużym zaangażowaniem brali udział w grach aktorskich. Podczas podsumowania projektu uczestnicy poznali zarówno dane statystyczne, jak i laureatów konkursu czytelniczego. Informacje statystyczne przestawiła Edyta Pietrzak (Szef Sztabu Centralnego Biura Czytelniczego), nagrody laureatom wręczył Dyrektor MBP Włodawa Jacek Żurawski (Dyrektor Generalny Centralnego Biura Czytelniczego), a listę laureatów odczytała Joanna Orzeszko (Szef Skrzynki Kontaktowej Oddział dla Dzieci).

Na zebraniu Sztabu Centralnego Biura Czytelniczego przeanalizowano osiągnięcia wszystkich Agentów i wyłoniono 16 Agentów Specjalnych poszczególnych miesięcy oraz 19 Agentów Specjalnych skrzynek kontaktowych i jednego Agent Specjalnego Centralnego Biura Czytelniczego. Wśród Agentów Specjalnych poszczególnych miesięcy jest jeden pięciokrotny laureat oraz dwóch dwukrotnych. Ponadto każdy z laureatów miesięcy został również Agentem Specjalnym skrzynek kontaktowych.

14 czerwca 2019 roku, w Ośrodku Brama Grodzka – Teatr NN odbył się BiblioLAB – zjazd dla bibliotekarzy z Lubelszczyzny. W spotkaniu uczestniczyli pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie. Edyta Pietrzak i Joanna Orzeszko wystąpiły jako ekspertki, prezentując projekt Centralne Biuro Czytelnicze.

Wiosną 2019 roku Joanna Orzeszko (Oddział dla Dzieci MBP Włodawa) zgłosiła pomysłodawczynią – Edytę Pietrzak – i projekt – Centralne Biuro Czytelnicze – do konkursu na najlepszy pomysł promujący czytelnictwo „ZWYRTAŁA 2019”, organizowanego w ramach Międzynarodowego Festiwalu Literatury Dziecięcej Rabka Festival 2019. 12 lipca w kinie „Śnieżka” w Rabce-Zdroju odbyło się uroczyste przedstawienie finalistów i laureatów pierwszej edycji ogólnopolskiego Konkursu. W czasie ceremonii uhonorowano główną nagrodą Edytę Pietrzak, kustosa Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie, za projekt Centralne Biuro Czytelnicze.

W konkursie wzięło udział 78 uczestników, odwiedzając bibliotekę 784 razy (w tym 417 w ramach konkursu), uzyskując razem 1619 pkt, w tym za weryfikację dokumentów 1522 pkt, za werbunek agentów 15 pkt, zadania specjalne 56 pkt i za wypożyczanie książek o tematyce regionalnej 26 pkt. Podsumowując okres trwania konkursu: liczba odwiedzin czytelników: 3868: 4087 (wzrost o 219) i wypożyczenia: 7049: 8458 (wzrost o 1409).

Realizacja projektu sprawiła nam wiele radości, chociaż trzeba przyznać, że kosztowała też dużo pracy. Bardzo cieszymy się z zainteresowania, jakie wzbudza Centralne Biuro Czytelnicze. Zadowolenie naszych czytelników jest wspaniałą nagrodą za miesiące działań, które poza pracą stanowiły też zabawę nie tylko dla młodych Agentów. Radość, którą daliśmy naszym użytkownikom, w połączeniu ze statystykami pozwalają nam myśleć, że Centralne Biuro Czytelnicze jest dobrą metodą na edukację czytelniczą dzieci i młodzieży.